

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานจัดเก็บรายได้หลักของประเทศ มีภารกิจที่ทำทนายอย่างยิ่งภายใต้สถานการณ์ Covid-19 เนื่องจากรัฐบาลจำเป็นต้องใช้งบประมาณเพื่อการดูแลด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการรักษาวินัยทางการคลัง เพื่อสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศในระยะยาว จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของการจัดเก็บรายได้ทางภาษีอากรภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น การหยุดชะงักของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ การชะลอตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ในขณะที่เดียวกันจำเป็นต้องสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีสภาพคล่องทางการเงินเพื่อให้สามารถดำรงกิจการต่อไปได้ เป้าหมายหลักของกรมสรรพากรจึงมุ่งสู่การจัดเก็บภาษีอากรอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความเป็นธรรมผ่านกลยุทธ์ต่าง ๆ รวมถึงการนำหลักการบริหารจัดการที่ทั่วโลกใช้กันอย่างแพร่หลาย เป็นทิศทางการทำงานของบุคลากรและขับเคลื่อนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) มาใช้ในการขยายฐานภาษีอากรและการเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบทางภาษีอากร (กรมสรรพากร, 2564, หน้า 58-82)

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ ETDA ได้ทำการสำรวจมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยปี พ.ศ. 2563 พบว่า ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรืออีคอมเมิร์ซในประเทศไทยมีมูลค่าเท่ากับ 3,782,174.26 ล้านบาท ซึ่งมีอัตราการเติบโตร้อยละ 6.11 (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน), 2564, หน้า 19) ซึ่ง ETDA ได้วิเคราะห์ว่าการเติบโตดังกล่าวบ่งชี้ว่าภาคธุรกิจปรับเปลี่ยนการดำเนินธุรกิจผ่านระบบดิจิทัลหรืออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ส่งผลให้มีผู้ประกอบการออนไลน์เพิ่มขึ้น และในปี พ.ศ. 2564 สถานการณ์โรคระบาด COVID-19 เป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยเติบโตอย่างก้าวกระโดด (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน), 2564, หน้า 19) โดยการซื้อขายผ่านช่องทางออนไลน์ได้ก่อให้เกิดรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากผู้ประกอบการสามารถขายได้มากขึ้นจากการเปิดร้าน 24 ชั่วโมง ลูกค้าสามารถเข้ามาเยี่ยมชมสินค้าและบริการได้มากขึ้น นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังสามารถลดต้นทุนจากค่าเช่าร้าน ค่าจ้างพนักงาน หรือค่าจัดทำใบรายการสินค้า เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้ประกอบการจำนวนมากใช้รูปแบบการขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ถือว่าเป็นผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งได้แก่ เงินได้จากการทำธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตรการอุตสาหกรรม การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์หรือการอื่น รวมทั้งในกรณีที่ผู้ประกอบการได้ขายสินค้าที่ไม่มีรูปร่าง ได้แก่ เว็บไซต์ รูปแบบหน้าเว็บไซต์ ลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาเป็นระบบต่าง ๆ สิทธิต่าง ๆ ที่

เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ ชื่อเสียงทางการค้า หรือก๊อปปี้ข้อมูลความเป็นสมาชิกของร้านค้า และรายชื่อบุคคล จำต้องมีการเสียภาษีเช่นเดียวกับผู้ประกอบการอื่น ๆ ที่อยู่ในประเทศไทย ไม่ว่าจะ เป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม แม้ว่ากรมสรรพากรในฐานะ หน่วยงานที่จัดเก็บภาษีจะมีนโยบายประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ มีความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ เช่น การนำคู่มือแนะนำการยื่นแบบแสดงรายการ ภาษีเงินได้ให้กับผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ การแนะนำการเสียภาษีผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและ เว็บไซต์ของกรมสรรพากร การจัดสัมมนาให้กับผู้ประกอบการ การเปิดบริการแนะนำการเสียภาษีผ่าน ทางโทรศัพท์ (Call Center) ผ่านทาง Webchat เป็นต้น แต่ก็ยังมีผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ จำนวนมากที่ยังไม่ทราบว่าเมื่อมีรายได้จำเป็นต้องชำระภาษีเหล่านั้นให้กับสรรพากรด้วย โดยเฉพาะ ในกลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และยังพบว่าผู้ประกอบการ ร้านค้าออนไลน์ที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี มีการคำนวณภาษีไว้ผิดพลาดหรือไม่ถูกต้องในอัตราที่สูง เป็นปัญหาที่ต้องดำเนินการลดจำนวนความผิดพลาดในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีลง (กรมสรรพากร, 2564, หน้า 58-82)

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะพนักงานของกรมสรรพากรมีความสนใจที่จะช่วยกรมสรรพากรศึกษา ข้อมูลจากผู้ประกอบการ จึงสนใจทำวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาของผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 29 เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีอากรของ ผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ของกรมสรรพากรในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการ ร้านค้าออนไลน์ในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 29
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของ ผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 29 จำแนกตามข้อมูล ผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ที่มีระดับการศึกษา ประเภทธุรกิจร้านค้าออนไลน์ ระยะเวลา ในการดำเนินกิจการออนไลน์ แหล่งที่มาของรายได้ รายได้ของธุรกิจต่อเนื่อง และช่องทางในการยื่น เสียภาษีต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่าง

การศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 29 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 29 จำนวน 1,981 คน (สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 29, 2565) เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (1973, p. 1088)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 29 กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) คือ ข้อมูลผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ ประกอบด้วย

- 2.1.1 ระดับการศึกษา
- 2.1.2 ประเภทธุรกิจร้านค้าออนไลน์
- 2.1.3 ระยะเวลาในการดำเนินกิจการออนไลน์
- 2.1.4 แหล่งที่มาของรายได้
- 2.1.5 รายได้ของธุรกิจต่อเดือน
- 2.1.6 ช่องทางในการยื่นเสียภาษี

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 29 ประกอบด้วย

- 2.2.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีเงินได้
- 2.2.2 การคำนวณภาษี
- 2.2.3 การชำระภาษี
- 2.2.4 บทลงโทษ

3. ขอบเขตด้านเวลา

การดำเนินการวิจัยมีขอบเขตด้านเวลาระหว่างเดือนตุลาคม 2565 ถึงเดือนสิงหาคม 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความเข้าใจในเรื่องบางเรื่อง หรือสิ่งบางสิ่ง ซึ่งอาจรวมไปถึงความสามารถในการนำสิ่งนั้นไปใช้เพื่อเป้าหมายบางประการ

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึง ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไป และมีรายได้เกิดขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยปกติจัดเก็บเป็นรายปี ผู้มีรายได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการตามแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนด

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ในการดำเนินการเสียภาษีเงินได้ของตนเอง โดยอาศัยความรู้เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีเงินได้ การคำนวณภาษี การชำระภาษี และบทลงโทษ

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีเงินได้ หมายถึง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งจะประกอบด้วยความหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้มีหน้าที่เสียภาษีและเงินได้พึงประเมิน

การคำนวณภาษี หมายถึง วิธีการคิดจำนวนภาษีที่ผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ต้องเสียให้แก่กรมสรรพากร โดยการนำรายได้รวมทั้งปี หักออกด้วยค่าใช้จ่าย หักด้วยค่าลดหย่อน แล้วนำยอดที่เหลือไปคำนวณภาษีตามอัตราที่กำหนด

การชำระภาษี หมายถึง หลักเกณฑ์วิธีการและช่องทางการเสียภาษีให้แก่กรมสรรพากร

บทลงโทษ หมายถึง การให้โทษหรือปรับเป็นเงินให้กับบุคคลธรรมดาที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ โดยเฉพาะการไม่เสียภาษีหรือเสียภาษีไม่ครบตามอัตราภาษีที่กำหนด

ผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ หมายถึง ผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจการขายสินค้าหรือบริการบนเว็บไซต์ แพลตฟอร์มออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ ที่มีรายได้จากการขายสินค้าหรือบริการไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี

สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 29 หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการรับชำระภาษีอากร คืนเงินภาษีอากร ด้านกรรมวิธีภาษีอื่น ๆ เพื่อให้มีการเสียภาษีอากรที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นส่วนแสดงประสิทธิผลของการประชาสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกรมสรรพากร
2. ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้กรมสรรพากรใช้วางแผนกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ในอนาคต
3. ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้สำนักงานสรรพากรพื้นที่อื่น ๆ ใช้เป็นแนวทางกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ในอนาคต